

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative este elaborat de către Ministerul Economiei.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

A. Drept temei pentru elaborarea proiectului hotărârii Guvernului privind modificarea unor acte normative au constituit situațiile și aspectele descrise în continuare.

1. Referitor la modificările propuse la Legea nr.1353/2000:

Accesul antreprenorilor pe piața agricolă este distorsionat prin stabilirea unor condiții inegale la înregistrarea de stat a afacerilor agricole în formă de gospodărie țărănească (GȚ), comparativ cu alte forme organizatorico-juridice (FOJ) de antreprenoriat. În speță, pentru înregistrarea afacerii agricole în FOJ de GȚ, fondatorul este obligat să prezinte documentele stabilite la art.13 alin.(2) din Legea.nr.1353/2000, inclusiv copii de pe documentele ce confirmă dreptul de proprietate privată al fondatorului și al potențialilor membri ai GȚ asupra terenurilor agricole, sub sancțiunea refuzului primăriei de a înregistra GȚ (în temeiul art.13 alin.(4) din legea prenotată). Conceptul de „teren agricol” sau „teren destinat agriculturii”, în sensul relevant situației vizate, este descris în art.36, 39, 42, 44 și 50 din Codul funciar nr.828/1991 și cuprinde, inclusiv, lotul pe lângă casă (amplasat în extravilanul localității), în temeiul art.36 și 39 din Codul funciar. Totodată, lotul pe lângă casă, amplasat în intravilanul localității, pe care este construită sau urmează a fi construită o casă (sau alt imobil) și care conține, de obicei, o parcelă de pământ pe care gospodăriile casnice cultivă legume, fructe, flori și altele pentru consum propriu, nu se consideră teren agricol, ci teren destinat construcțiilor, conform art.46 din Codul funciar și, corespunzător, acesta nu poate servi pentru înregistrarea GȚ. Pe de altă parte, pentru aceeași situație, legislația nu stabilește obligația fondatorului de a deține teren agricol în proprietate privată, în cazul în care dorește să-și înregistreze afacerea agricolă în FOJ de SRL sau SA.

Astfel, din *perspectiva reglementării afacerilor*, existența cerinței privind deținerea terenului agricol în proprietate în Legea nr.1353/2000 și lipsa acesteia în legislația care reglementează alte FOJ de antreprenoriat poate fi considerată un *dezechilibru de reglementare* sau o *situație de reguli inegale* în detrimentul FOJ de GȚ. Această inegalitate diminuează importanța conceptuală a cerinței „teren agricol”, pe care este fundamentat (prin lege) refuzul înregistrării GȚ de către primării.

De asemenea, din *perspectiva politicilor de antreprenoriat*, îndeosebi al micilor antreprenori, cerința față de fondator de a deține teren agricol la înregistrarea GȚ reprezintă o *constrângere la inițierea sau transparentizarea afacerilor*. Astfel, lotul pe lângă casă (din intravilan) reprezintă o resursă naturală, ce poate fi utilizată de antreprenor în activitatea proprie, conform art.6 din Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi. Acest fapt este îndeosebi de sensibil în privința unui start-up inițiat de tineri, femei, reprezentanți ai diasporei reveniți în țară sau antreprenori care, observând avantajele oferite afacerilor în cadrul economiei formale, doresc să iasă din economia informală. Un exemplu, în acest sens, ar servi comercianții de flori, care doresc să-și înregistreze/oficializeze afacerile în formă de GȚ, însă sunt refuzați de primării pe motiv că nu prezintă documente ce atestă proprietatea privată a fondatorului/membrilor GȚ asupra terenurilor agricole.

Identificarea și diminuarea/eliminarea constrângerilor, barierelor, în legislația care reglementează mediul de afaceri și, în special, întreprinderile mici și mijlocii (ÎMM), se încadrează în obligațiile Republicii Moldova conform Acordului de Asociere RM-UE, în speță:

- art.62, care stabilește că „*părțile își dezvoltă și își consolidează cooperarea privind politica industrială și antreprenorială, îmbunătățind astfel mediul de afaceri pentru toți operatorii economici, dar cu un accent deosebit pe ÎMM-uri*” și
- art.63 alin.(c), care stabilește că RM și EU cooperează pentru „*a simplifica și a raționaliza reglementările și practicile în materie de reglementare*”.

B. Elaborarea modificărilor la legislație, care se referă la condițiile și situațiile expuse mai sus

(dar și altele), vizează următoarele finalități:

Obiectivul general al proiectului este instaurarea unui cadru regulator facilitator, egal, echilibrat, competitiv și adecvat, față de toți antreprenorii, pe toate piețele interne, indiferent de forma organizatorico-juridică, forma de proprietate, tipul de activitate a acestora.

Obiectivul specific este atenuarea distorsiunii accesului pe piața agricolă prin echilibrarea cerințelor la înregistrare afacerilor agricole în FOJ de GȚ, comparativ cu alte forme de antreprenoriat.

Implementarea proiectului de lege propus ar putea contribui, de asemenea, la facilitarea următoarelor situații:

- creșterea probabilității de supraviețuire a unei afaceri mici în agricultură. Acest fapt ar putea servi ca o trambulină, în caz de succes, spre extinderea ulterioară a afacerii pe terenuri agricole procurate și/sau arendate suplimentar;
- creșterea veniturilor gospodăriilor de familie. Gospodăriile obișnuiesc să cultive produse agricole pe parcela de pământ de lângă casă (legume, fructe, flori ș.a.) pentru necesități proprii. Deseori, mai ales în spațiul rural, surplusurile de produse agricole cultivate pe lângă casă, la care se mai pot adăuga și produsele cultivate pe loturile pe lângă casele rudelor/prietenilor/vecinilor plecați peste hotare sau decedați, sunt comercializate la piață ori în alte locuri publice;
- diminuarea risipei alimentare prin comercializarea surplusurilor, îndeosebi în anii agricoli favorabili;
- încurajarea migrării unor afaceri agricole din economia informală către economia formală. Un exemplu, în acest sens, ar servi comercianții de flori, care doresc să-și înregistreze/oficializeze afacerile de cultivare a florilor în FOJ de GȚ.

De asemenea, coroborat cu regimul facilitat antreprenorial și fiscal, proiectul ar putea impulsiona creșterea numărului de GȚ nou-înregistrate și creșterea investițiilor în aceste afaceri datorită economiilor rezultate din anularea obligației de a deține (i.e. procura) teren agricol (în lipsa acestuia), precum și a cheltuielilor aferente procurării respective și anume: cheltuieli aferente procedurilor de înregistrare a terenului (cheltuieli notariale, cheltuieli cadastrale) și cheltuieli de logistică (identificarea/vizitarea terenului, cheltuieli de transport (combustibil + uzura) ș.a.

2. Referitor la modificările propuse la art.38¹ din Codul Funciar:

Limitarea dreptului de amplasare pe terenuri agricole a structurilor de primire turistică, din categoria pensiunilor agroturistice, numai dacă proprietarul terenului cu destinație agricolă practică activitate agricolă de cel puțin 5 ani, este nejustificată. Or, proprietarii care nu au practicat activitate agricolă de 5 ani. Or, având ca scop atragerea numărului cât mai mare de turiști, obținerea profitului din activitatea sa, indiferent de stagiul de activitate în domeniul agricol, orice proprietar anterior desfășurării acestei activități, va analiza piața, va întreprinde măsuri necesare pentru a asigura atractivitatea pensiunii, va calcula volumul investițiilor și termenul de recuperare a acestora. Mai mult ca atât, în situația în care proprietarul nu va obține rezultatul scontat, această riscă să-și piardă investițiile efectuate. Acest fapt, va impune potențialii antreprenori să analizeze eventualele riscuri și beneficii până la implicarea în acest gen de activitate.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul conține următoarele prevederi: a) se propune modificarea art.2 alin.(1) din Legea nr.1353/2000, prin substituirea textului „terenurilor agricole (denumite în continuare terenuri)” cu textul „terenurilor agricole și/sau loturilor de pe lângă casă (toate denumite în continuare terenuri)”; b) se propune abrogarea alineatului 2 din art.38¹ din Codul Funciar; c) se propune completarea Codului Funciar cu Articolul 39¹ în care se definește din ce suprafețe este constituit lotul de lângă casă.

5. Fundamentarea economico-financiară

Bugetul de stat. Implementarea proiectului de lege nu necesită cheltuieli bugetare. Antreprenorii. Proiectul nu prevede cheltuieli suplimentare sau costuri de conformare. Beneficiile potențiale cuprind economiile rezultate: din anularea obligației de a deține (i.e. procura) teren agricol (în lipsa acestuia), precum și a cheltuielilor aferente procurării respective; atragerea mai multor persoane în dezvoltarea structurilor de primire turistică, din categoria pensiunilor agroturistice.
6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare
Proiectul de lege vine să asigure încorporarea amendamentelor propuse în cadrul legal existent, cu necesitatea modificării concomitente a unor acte normative, expuse succint în pct.4 mai sus sau detaliat, în proiectul legii.
7. Avizarea și consultarea publică a proiectului
În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului legii va fi plasat pe portalul www.particip.gov.md și pe pagina web oficială a Ministerului Economiei (www.me.gov.md), în compartimentul ”Transparența decizională”, directoriul ”Anunțuri privind inițierea elaborării deciziei”. Proiectul Hotărârii Guvernului urmează a fi supus avizării și consultării publice în conformitate cu procedura stabilită prin Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legea nr.239/2008.
8. Constatările expertizei anticorupție
Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei anticorupție în procesul desfășurării procesului de avizare. Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție.
9. Constatările expertizei de compatibilitate
Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în procesul desfășurării procesului de avizare. Informația referitoare la concluziile expertizei privind compatibilitatea proiectului cu alte acte normative în vigoare, precum și respectarea normelor de tehnică legislativă va fi inclusă după recepționarea avizului Ministerului Justiției.
11. Constatările altor expertize
În scopul implementării principiilor transparenței procesului decizional și respectării intereselor societății și drepturilor întreprinzătorilor, în conformitate cu Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de reglementare a activității de întreprinzător, Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârea Guvernului nr.23/2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, a fost elaborată analiza impactului a proiectului Hotărârii de Guvern. Analiza de impact a fost examinată în cadrul ședinței Grupului de lucru din 02.06.2020 fiind susținută cu condiția luării în considerare a obiecțiilor și recomandărilor. Consecutiv, în cadrul ședinței Grupului de lucru din 4 mai 2022 a fost examinat proiectul de lege fiind susținut.